DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2018/177

ze dne 2. února 2018

týkající se prvků, jež mají být zahrnuty do technických, právních a finančních ujednání mezi členskými státy pro účely uplatňování mechanismu solidarity podle článku 13 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na čl. 13 odst. 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 ([1]),

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Z čl. 194 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) vyplývá, že by politika EU v oblasti energetiky měla mít v duchu solidarity mezi členskými státy za cíl zajištění bezpečnosti dodávek energie v Unii.

(2) Nařízení o bezpečnosti dodávek zemního plynu má posílit solidaritu a důvěru mezi členskými státy a umožnit, aby vnitřní trh s plynem mohl fungovat co nejdéle, a to i v případě nedostatku dodávek.

(3) Nařízení poprvé zavádí mechanismus solidarity mezi členskými státy jako nástroj pro zmírnění dopadů závažných případů nouze v Unii a zákazníkům chráněným v rámci solidarity zajišťuje dodávky zemního plynu.

(4) Členské státy se při přijímání opatření nezbytných k provádění mechanismu solidarity musí ve svých dvoustranných ujednáních dohodnout na řadě technických, právních a finančních otázek a musí je popsat ve svých plánech pro stav nouze.

(5) Aby Komise poskytla členským státům pomoc s prováděním mechanismu, připravila po konzultaci s Koordinační skupinou pro otázky zemního plynu tyto právně nezávazné pokyny týkající se klíčových prvků, jež mají být zahrnuty do uvedených ujednání,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

1. Členské státy by se měly řídit právně nezávaznými pokyny uvedenými v příloze tohoto doporučení. Tyto pokyny by měly členským státům pomoci zavést technická, právní a finanční ujednání za účelem splnění povinností solidarity vyplývajících z článku 13 nařízení (EU) 2017/1938 a popsat je v plánech pro stav nouze, které musí podle uvedeného nařízení vypracovat.

2. Toto doporučení bude zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne 2. února 2018

Za Komisi
Miguel ARIAS CAÑETE
člen Komise

([1]) Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1.

PŘÍLOHA

I. ÚVOD

Nařízení (EU) 2017/1938 (dále jen „nařízení“) převádí pojem solidarity do praxe a zavádí mechanismus solidarity mezi členskými státy, který se aktivuje, jakmile jsou splněny podmínky stanovené v příslušných ustanoveních. Solidarita je mechanismus, který slouží jako krajní řešení: umožňuje nepřerušené dodávky plynu, který se tak v duchu solidarity dostane k nejvíce zranitelným skupinám obyvatel. Jedná se o zákazníky v domácnostech a některé základní služby, které jsou uvedeny v definici zákazníka chráněného v rámci solidarity v čl. 2 odst. 6 nařízení.

1. **Mechanismus solidarity**

Požádá-li některý členský stát o solidární pomoc, mechanismus solidarity ukládá přímo propojeným členským státům, aby upřednostnily dodávky zákazníkům chráněným v rámci solidarity v žádajícím členském státě před zákazníky na vlastním území, kteří nejsou chráněni v rámci solidarity. Toho je zapotřebí pouze v případě, že trh není schopen dodat nezbytný objem plynu ([1]). Omezení pomoci, kterou členský stát může poskytnout, se řídí těmito okolnostmi:

— dostupností propojovací kapacity,

— množstvím plynu, který tento členský stát potřebuje k zásobování vlastních zákazníků chráněných v rámci solidarity, pokud jsou dodávky zemního plynu těmto zákazníkům v ohrožení,

— bezpečnost vlastní plynárenské sítě a

— v některých zemích, dodávky určené kriticky důležitým plynovým elektrárnám v zájmu bezpečnosti dodávky elektrické energie.

Jakožto krajní řešení může být opatření solidarity ze strany žádajícího členského státu spuštěno, pouze pokud není trh v žádajícím členském státě ani v žádném z členských států, které jsou potenciálními poskytovateli solidární pomoci, schopen dodat nezbytné objemy plynu k uspokojení poptávky zákazníků chráněných v rámci solidarity, včetně objemů dobrovolně nabídnutých zákazníky, kteří nejsou chráněni v rámci solidarity. Kromě toho musí být vyčerpána opatření stanovená v plánu pro stav nouze žádajícího členského státu, včetně nuceného omezení dodávek až na úroveň zákazníků chráněných v rámci solidarity. I přes tyto přísné podmínky pro spuštění solidarity poskytuje mechanismus domácnostem a poskytovatelům základních sociálních služeb jistotu a bezpečnost nepřerušených dodávek plynu.

Za těchto okolností je pravděpodobné, že v členských státech, které jsou potenciálními poskytovateli solidární pomoci, už také bylo, nebo brzy bude, zahájeno uplatňování netržních opatření nebo omezení. Jinak by stále existovaly nabídky určitých objemů plynu, které by mohly proudit podle potřeby vedeny cenovými signály (za předpokladu, že existují), aniž by bylo nutné spouštět mechanismus solidarity. Mechanismus solidarity v podstatě spočívá v dočasném přerozdělení zbývajícího zemního plynu od zákazníků, kteří nejsou chráněni v rámci solidarity, v jednom členském státě zákazníkům chráněným v rámci solidarity v jiném členském státě v rámci jednoho integrovaného evropského trhu s plynem. Solidární pomoc může být poskytována, jen pokud jsou plynárenské sítě schopné zajišťovat přerozdělení a přepravu zemního plynu ([2]).

Jednotlivé prvky dvoustranného ujednání zabývající se právními, technickými a finančními hledisky solidarity jsou již částečně zahrnuty v článku 13 nařízení. Kromě toho se členské státy musí v rámci dvoustranných ujednání dohodnout na všech potřebných prvcích a konkrétních skutečnostech v zájmu jistoty a bezpečnosti pro všechny strany podílející se na fungování mechanismu solidarity. Tato ujednání musejí být popsána v příslušných plánech pro stav nouze; zejména zde musí být zahrnuty mechanismy kompenzace, nebo alespoň jejich souhrnný přehled.

Kompenzace ve smyslu článku 13 nařízení je pojata široce. Zahrnuje platby za plyn i dodatečné náklady (jako např. za přepravu) spojené s dodávkami zákazníkům chráněným v rámci solidarity v členském státě žádajícím o solidární

([1]) Viz čl. 2 odst. 6 a článek 13 nařízení.

([2]) Z tohoto důvodu musejí opatření plánu pro stav nouze zajistit, že plynárenské přepravní soustavy v členském státě žádajícím o solidární pomoc budou v případě, že bude na základě pokročilého stavu nouze spuštěno poskytování solidární pomoci, technicky schopné pojmout dodávané toky plynu (např. že bude k dispozici dostatečná kapacita pro skladování v potrubí).

pomoc, i platby za omezení zákazníkům v členském státě poskytujícím solidární pomoc. Pro účely těchto pokynů se kompenzace v tomto širším slova smyslu označuje jako „kompenzace za solidaritu“. Náhrada škody vzniklé v důsledku omezení se označuje jako „kompenzace za omezení“.

Řádné fungování mechanismu solidarity musí splňovat několik podmínek.

Za prvé dodávky by měly být co nejdéle poskytovány na základě tržních opatření. Členské státy musí vynaložit veškeré úsilí o vytvoření mechanismu nebo platformy, které umožní poskytovat dodávky na základě dobrovolných opatření na straně poptávky. Je to v zájmu členských států, které jsou potenciálními poskytovateli solidární pomoci, stejně jako žádajících členských států, protože v opačném případě by netržní opatření – jako např. povinný přechod na jiné palivo nebo omezení zákazníků – musela být zahájena už v dřívější fázi. To je také v souladu s obecnou zásadou nařízení, že trh by měl mít co největší prostor k řešení problémů s dodávkami plynu.

Za druhé je třeba umožnit volný pohyb velkoobchodních cen, a to i během stavu nouze; zmrazením nebo stanovením maximální ceny se zabrání tomu, aby cenové signály odrážely potřebu dalšího zemního plynu, v důsledku čehož by plyn neproudil tam, kde je potřebný.

Za třetí přeshraniční přístup k infrastruktuře by měl být v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ([1]) za všech okolností zachován i během stavu nouze, a to jak po technické stránce, tak z hlediska bezpečnosti. Pokud tomu nebrání technická omezení v jednotlivých členských státech, ujednání by měla zajišťovat, že propojovací vedení, terminály LNG, podzemní zásobníky pro skladování zemního plynu, uzly a případně nabídky na straně poptávky budou plně přístupné pro přeshraniční účastníky trhu. Tím se oddálí potřeba spuštění solidární pomoci v členských státech, které čelí problémům s dodávkami plynu.

Za čtvrté členské státy by měly v rámci jednotlivých fází stavu nouze co nejvíce spolupracovat. Účinná spolupráce v počáteční fázi může oddálit potřebu spuštění solidární pomoci. Může také zabránit možnému výskytu rozdílných cen zemního plynu (např. v důsledku hodnoty neuskutečněného odběru u skupin zákazníků, jimž byl odběr omezen) na propojených trzích a působit jako demotivační faktor (poskytování) solidární pomoci.

2. **Právní základ**

V čl. 13 odst. 12 nařízení je stanoveno, že Komise do 1. prosince 2017 po konzultaci s Koordinační skupinou pro otázky plynu vypracuje právně nezávazné pokyny pro klíčové prvky technických, právních a finančních ujednání. Tyto pokyny musí zejména zahrnovat způsoby uplatňování prvků popsaných v čl. 13 odst. 8 a 10 nařízení v praxi.

3. **Oblast působnosti těchto pokynů**

V článku 13 nařízení je uveden výčet prvků a hledisek mechanismu solidarity, které musejí být schváleny a zahrnuty do dvoustranných ujednání. Poskytnout užitečné pokyny ohledně výše uvedených a veškerých dalších prvků, které mohou být zahrnuty do těchto ujednání, především vyžaduje lepší pochopení situace, za níž může být solidární pomoc spuštěna, a úsilí a základních zásad, jež mohou vzniku takové situace zabránit. Záměrem současných nezávazných pokynů není a nemůže být poskytnout vyčerpávající a normativní seznam, který by vyhovoval všem členským státům, neboť členské státy musí mít možnost zvolit si takové řešení, které jim bude s ohledem na jejich schopnosti, existující rámce, situace a priority nejlépe vyhovovat. Namísto toho se v těchto pokynech doporučuje použití konkrétního souboru nezbytných a volitelných prvků, popisuje možné způsoby provádění určitých opatření solidarity a nabízí příklady a osvědčené postupy.

Navrhovaný přístup spočívá v tom, že by členské státy měly pokud možno co nejvíce využívat stávající vnitrostátní rámce a postupy, nebo je podle potřeby přizpůsobit pro účely solidarity. To může zahrnovat např. použití stávajících platforem pro opatření na straně poptávky nebo stávajících mechanismů kompenzace pro zákazníky.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005 (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 36).

II. PRÁVNÍ, TECHNICKÁ A FINANČNÍ UJEDNÁNÍ

1. **Právní ujednání**

Cílem právních ujednání je zajistit právní jistotu všem, kteří se podílejí na poskytování nebo přijímání plynu v rámci solidární pomoci. Členské státy podílející se na uplatňování mechanismu solidarity by měly uzavřít jednoznačná, transparentní a účinná právní ujednání, aby všechny zúčastněné strany znaly pravidla a postupy pro přeshraniční solidaritu.

V čl. 13 odst. 10 nařízení se členským státům, které jsou mezi sebou propojeny, ukládá, aby mezi sebou uzavřely ujednání. V současné době existují členské státy, které nejsou fyzicky propojeny s jiným členským státem ([1]), skupina členských států, které jsou navzájem propojeny, nejsou však propojeny s žádným dalším členským státem ([2]), a několik členských států, které mají společnou hranici nebo výlučnou ekonomickou zónu, nejsou však navzájem přímo propojeny ([3]). Díky infrastrukturním projektům propojení energetických soustav, které jsou v současné době ve výstavbě, může dojít ke změně. Pokud dojde k propojení energetických soustav po 1. prosinci 2018, příslušné členské státy budou muset uzavřít právní, finanční a technická ujednání stanovená v čl. 13 odst. 10 nařízení při nejbližší příležitosti.

1.1. *Dotčené členské státy a určení třetí země (čl. 13 odst. 2)*

Dotčenými členskými státy z hlediska mechanismu solidarity jsou:

— členský stát, který požádal o uplatnění solidarity a

— všechny členské státy přímo propojené s žádajícím členským státem.

Všechny přímo propojené členské státy by měly předem uzavřít dvoustranná ujednání o uplatňování mechanismu solidarity, pokud není v nařízení stanovena výjimka z této povinnosti. Pokud existuje více než jeden členský stát, který může poskytnout solidární pomoc, žádající členský stát provede konzultaci všech těchto členských států a požádá je o nabídku plynu potřebného k pokrytí dodávek zákazníkům chráněným v rámci solidarity. Každá taková nabídka představuje praktickou podobu dohody o cenách plynu, která je součástí předchozího dvoustranného ujednání. Tato dohoda může obsahovat odkaz na tržní ceny nebo dohodnutou metodiku pro výpočet ceny plynu. Jakmile členský stát žádající o solidární pomoc vybere některou nabídku nebo nabídky, určí členské státy, které se budou skutečně podílet na poskytování solidární pomoci.

Povinnost ostatních členských států, které by mohly poskytnout solidární pomoc, jejichž nabídky však nebyly vybrány, je dočasně pozastavena. Pokud se krizová situace dále zhoršuje, členský stát, který požádal o nabídky, se na ně může s žádostí o solidární pomoc kdykoli obrátit. Je však třeba předložit novou žádost vzhledem k tomu, že se mezitím pravděpodobně změní okolnosti (např. mohlo dojít ke změně ceny plynu nebo ke snížení množství plynu, který je k dispozici). Doporučuje se, aby členský stát, který obdržel tuto žádost, svou nabídku aktualizoval s ohledem na případné změny situace (množství plynu v podzemních zásobnících, toky, teplotu, spotřebu atd.). Z tohoto důvodu by členské státy, jejichž povinnosti byly dočasně pozastaveny, měly být nadále informovány o situaci v žádajícím členském státě. Komise bude pečlivě sledovat situaci v členském státě přijímajícím solidární pomoc.

V konkrétních situacích zahrnuje pojem „přímo propojených členských států“ také propojení přes třetí zemi. V tomto případě právo předložit žádost o solidární pomoc a povinnost ji poskytnout závisí na stávajících dohodách mezi členskými státy a souhlasu dotčené třetí země. Dohoda mezi členskými státy by musela stanovit, že třetí země má povinnost zavázat se k přepravě plynu, který bude poslán přes jeho území v rámci poskytování solidární pomoci. Bez tohoto závazku nemusí být solidarity nezbytně dosaženo.

([1]) Kypr, Finsko a Malta.
([2]) Estonsko, Litva a Lotyšsko.
([3]) Polsko-Litva, Finsko-Estonsko, Finsko-Švédsko, Malta-Itálie, Kypr-Řecko, Maďarsko-Slovinsko. Polsko-Česká republika, Polsko-Slovensko, Francie-Itálie.

1.2. *Žádost o solidární pomoc*

Krizové situace vyžadují rychlou reakci. Žádost o solidární pomoc proto musí být stručná, normalizovaná a musí obsahovat minimum potřebných informací. V nejlepším případě by členské státy uzavírající dvoustranné ujednání měly zvážit schválení šablony, která by mohla tvořit přílohu ujednání. Níže uvedené informace představují minimální soubor údajů potřebných k účinné reakci na žádost o solidární pomoc:

— název žádajícího členského státu, včetně pověřeného subjektu a jmen kontaktních osob,

— název provozovatele přepravní soustavy nebo případně jména řídícího pracovníka pro oblastní trh a jmen odpovědných kontaktních osob,

— požadovaný objem plynu (měřený ve společně dohodnutých jednotkách),

— informace o tlaku plynu,

— uvedení míst(a) dodání, která(é) členský stát žádající o solidární pomoc upřednostňuje,

— žádost o nabídku, včetně ceny (viz oddíl 3.1.), objemu, míst a času dodání,

— žádost o uvedení času první možné dodávky a předpokládané trvání poskytování dodávek (uvedení předpokládané doby, během níž bude členský stát, který obdržel žádost, poskytovat solidární pomoc),

— odkaz na závazek žádajícího členského státu k uhrazení kompenzace za solidaritu.

Šablona pro odpovědi členských států, které obdržely žádost, by mohla zajistit snadnější srovnatelnost a získání lepší představy o množství a podmínkách nabízené solidární pomoci. V šablonách by mohly být předem vyplněny informace, které byly členským státům známy v době uzavírání dvoustranného ujednání, a mohly by tvořit přílohu příslušných plánů pro stav nouze.

1.3. *Zahájení a ukončení solidární pomoci*

Žádost o solidární pomoc je platná a aktivuje povinnost poskytnout solidární pomoc od okamžiku předložení žádosti. Na tuto skutečnost nemá vliv kontrola Komise podle čl. 11 odst. 8 nařízení, jejímž cílem je ověřit, zda bylo vyhlášení stavu nouze členským státem žádajícím o solidární pomoc odůvodněné, a zkontrolovat opatření přijatá za účelem provedení činností uvedených v plánu pro stav nouze. Komise má na provedení tohoto ověření pět dnů. Není pravděpodobné, že členský stát požádá o solidární pomoc ve lhůtě kratší než pět dnů od vyhlášení stavu nouze, protože obvykle trvá určitou dobu, než problémy s dodávkami plynu dosáhnou úrovně, která odůvodňuje předložení takové žádosti. I kdyby k tomu došlo, kontrola ze strany Komise, zda bylo vyhlášení stavu nouze odůvodněné, přesto proběhne. Probíhající ověřování však nemá žádný vliv na platnost žádosti o solidaritu.

Riziko zneužití mechanismu solidarity prostřednictvím neoprávněné žádosti o solidaritu je velmi malé, a to vzhledem k dalekosáhlým důsledkům a přísným podmínkám, které musejí být splněny, než je mechanismus solidarity spuštěn, jako jsou:

— provedení všech nouzových opatření stanovených v plánu pro stav nouze, a

— omezení zákazníků, kteří nejsou chráněni v rámci solidarity, v členském státě žádajícím o solidární pomoc.

Jestliže v rámci svých kontrol dojde Komise k závěru, že žádost o solidaritu nebyla odůvodněná, členský stát, který neodůvodněnou žádost vydal a obdržel pomoc od přímo propojených sousedních států, uhradí zaslaný plyn společně s dalšími náklady členským státům, které pomoc poskytly.

Povinnost poskytnout solidární pomoc zaniká, pokud:

— Komise na základě provedeného ověření dojde k závěru, že k vyhlášení stavu nouze už nejsou důvody,

— členský stát, který požádal o solidaritu, informuje členské státy poskytující solidární pomoc, že je opět schopen zajišťovat dodávky plynu vlastním zákazníkům chráněným v rámci solidarity a

— členský stát poskytující solidární pomoc není nadále schopen zjišťovat dodávky vlastním zákazníkům chráněným v rámci solidarity.

Může se také stát, že se navzdory probíhající akutní plynové krizi v zemi členský stát, který původně požádal o solidární pomoc, rozhodne vzdát se svého práva na solidaritu – např. proto, že si nemůže dovolit hradit náklady.

1.4. *Úlohy a povinnosti*

Konečnou odpovědnost za fungování mechanismu solidarity by měly nést členské státy. To zahrnuje zejména rozhodnutí o předložení žádosti o solidární pomoc a celkové sledování toho, jak subjekty odpovědné za konkrétní úkoly mechanismus řídí. Nařízení nevyžaduje vytvoření nových konkrétních subjektů. Členským státům je spíše doporučeno, aby přidělily odpovědnost stávajícím subjektům, nebo – za zvláštních okolností – novým subjektům, s ohledem na jejich organizační strukturu a zkušenosti s krizovým řízením a reakcí na stav nouze. V zájmu snížení nákladů a zejména kvůli zamezení vzniku fixních nákladů by členské státy měly pokud možno využívat stávající mechanismy. Hlavní zásadou v tomto ohledu by mělo být, aby poskytování solidární pomoci bylo účinné a účelné.

Příslušné orgány budou podle nařízení odpovědné za provádění rámce, přičemž úkoly a povinnosti budou jednoznačně přiděleny konkrétním subjektům, jako např. provozovatelům přepravní soustavy, vnitrostátním regulačním orgánům a plynárenským podnikům. Příslušné orgány mají také nejlepší předpoklady k tomu, aby vyhotovovaly dvoustranná ujednání s příslušnými orgány v přímo propojených členských státech. Ta mohou později tvořit právní základ solidarity, včetně platby kompenzací a finančních vyrovnání, po poskytnutí solidární pomoci. K odesílání nebo přijímání žádostí o solidární pomoc, předkládání nabídek objemu plynu a zasílání upozornění v případě, že bylo uplatňování solidarity pozastaveno, mají nejlepší předpoklady členské státy nebo příslušné orgány. Finanční odpovědnost v souvislosti s kompenzacemi by měl v konečném důsledku také nést členský stát.

Pokud tomu nebrání technická nebo právní omezení v jednotlivých členských státech, mají vnitrostátní regulační orgány nejlepší předpoklady vést postup výpočtu nákladů na kompenzaci, nebo se alespoň na tomto postupu podílet, a to podle metodiky, kterou předem vypracovaly a zveřejnily v plánu pro stav nouze. Na tomto postupu se může podílet Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů. Odesláním potřebného objemu plynu by měli být pokud možno pověřeni provozovatelé přepravní soustavy a měli by tak činit nákladově efektivním způsobem.

Provozovatelé přepravní soustavy (nebo zařízení pro vyrovnávání zatížení soustavy) mají nejlepější předpoklady k převzetí odpovědnosti za koordinaci technických hledisek a provádění všech potřebných operačních opatření v případě poskytování solidární pomoci. Příslušný subjekt v členském státě, který poskytuje solidární pomoc, by také mohl být subjekt odpovědný za přijímání žádostí o náhradu za plyn a další náklady, jejich ověřování a postupování odpovědným subjektům v členském státě, který solidární pomoc využívá. V této souvislosti by bylo vhodné zvolit přístup využívající jednotné kontaktní místo. Členským státům se doporučuje, aby vypracovaly a schválily soupis subjektů odpovědných za přijímání a postupování žádostí o kompenzaci za omezení.

Ustanovení o zprostředkovateli ve dvoustranných ujednáních uzavřených mezi členskými státy může oběma stranám poskytnout ujištění ohledně hladkého průběhu plateb a výpočtu nákladů na kompenzaci. Zprostředkovatel by pomáhal řešit veškeré spory ohledně částek, které mají být v rámci kompenzace vyplaceny.

1.5. *Právní forma dvoustranných ujednání*

Ohledně právní formy dvoustranných ujednání nejsou stanoveny žádné výslovné požadavky. Členské státy mohou zvolit jakoukoli právní formu, která vymezí jejich vzájemná práva a povinnosti pro případ, že bude uplatněn mechanismus solidarity. Práva požadovat solidární pomoc a povinnost ji poskytnout jsou stanoveny v článku 13 nařízení. Dvoustranná ujednání přesně vymezí způsob výkonu těchto práv a povinností stanovených v právu Unie. Ujednání mají prováděcí, a nikoli politickou povahu. Na první pohled se může zdát, že pro účely provádění by stačilo, aby příslušné orgány uzavřely závazné správní ujednání. Ta mohou zahrnovat ustanovení stávajících dvoustranných smluv, smluvní ujednání mezi provozovateli přepravní soustavy nebo konkrétní licenční podmínky pro plynárenské subjekty, pokud na ně dohlíží příslušné orgány. Na druhé straně nezávazné právní nástroje, jako je např. memorandum o porozumění, by byly nedostatečné, protože by nezakládaly právní závazek mezi účastníky. Ujednání ve formě memoranda o porozumění by proto nenaplňovala požadavek článku 13 na vytvoření právně závazného systému solidarity a mohla by být považována za nedostatečné provedení čl. 13 odst. 10.

2. **Technická ujednání**

Účelem technických ujednání je popsat veškeré potřebné technické rezervy a podmínky, které by umožňovaly fungování mechanismů solidarity v praxi. To by vyžadovalo povinné předchozí sdílení informací o technických možnostech a omezeních příslušné plynárenské infrastruktury a maximálních teoretických objemech plynu, které jsou významné z hlediska solidarity, společně s ujištěním, že neexistují žádná nepřiměřená technická omezení, která by poskytování solidární pomoci ztěžovala. Jestliže technická nebo jiná omezení existují, jsou členské státy vybízeny, aby nalezly a schválily vzájemně přijatelná řešení, která by mohla být použita v propojovacích bodech v případě spuštění mechanismu.

Pokud tomu nebrání technická omezení v jednotlivých členských státech, nejlepější předpoklady k převzetí odpovědnosti za koordinaci technických hledisek a provádění všech potřebných operačních opatření v případě poskytování solidární pomoci by mohli mít provozovatelé přepravní soustavy (nebo zařízení pro vyrovnávání zatížení soustavy), a to s ohledem na znalost plynárenské soustavy a vytvořené systémy přeshraniční spolupráce ([1]). V případě situace vyžadující solidární pomoc je třeba k těmto stávajícím strukturám spolupráce, dohodám a zkušenostem přihlížet nebo je využít jako východisko. V každém případě je třeba určit (pokud existuje) nebo vytvořit jednoznačný zastřešující rámec, včetně technických podmínek, aby se tak potřebná spolupráce mohla opírat o právní jistotu.

Technické údaje lze podle potřeby v plánech aktualizovat.

2.1. *Technická řešení a koordinace (čl. 13 odst. 10 písm. c) nařízení)*

Pro jednotlivé součásti infrastruktury v daném členském státě je možné stanovit technická řešení a ujednání. Díky tomu je možné získat lepší přehled o dostupné pomoci, technických omezeních a lépe odhadnout (případné) náklady spojené s prováděním jednotlivých opatření. Vzhledem k tomu, že potenciální krizové situace se mohou velmi lišit, je důležité, aby provozovatelé přepravní soustavy (nebo zařízení pro vyrovnávání zatížení soustavy) měli k dispozici širokou škálu možností a nástrojů. Součástí technických ujednání může být informativní a demonstrativní výčet technických řešení, aby tak byly obě strany informovány o opatřeních, která mohou být přijímána – dříve než nastane stav nouze i během tohoto stavu – pro účely poskytování solidární pomoci. Hydraulické simulace opatření solidarity mohou zlepšit připravenost na tyto situace.

To bude vyžadovat koordinaci ze strany příslušných provozovatelů přepravní soustavy nebo řídicích pracovníků pro oblastní trh, provozovatelů distribuční soustavy, vnitrostátních koordinátorů pro stav nouze, příslušných orgánů a subjektů podílejících se na zjišťování dodávek plynu zákazníkům chráněným v rámci solidarity. Díky tomu bude možné plyn získaný na základě snížení poptávky v jednom členském státě uvolnit a dodat do přímo připojeného členského státu žádajícího o solidární pomoc. Provozovatelé přepravní soustavy, provozovatelé distribuční soustavy, vnitrostátní koordinátoři pro stav nouze a další subjekty podílející se na zjišťování dodávek plynu zákazníkům chráněným v rámci solidarity by měli být do jednání o opatřeních solidarity zapojeni včas a měli by být případně pověřeni společným prováděním ujednání v oblasti solidarity.

Provozovatelé přepravní soustavy by měli být rovněž oprávněni využívat nevyužitou přenosovou kapacitu bez ohledu na to, zda byla přidělena, či nikoli. V každém případě by kompenzace za náklady na přepravu měly být vypláceny v souladu se schválenými zásadami.

Přístup k uzlům a dalším platformám by měl být zachován, co nejdéle je to možné, a to i za stavu nouze (čl. 13 odst. 4 nařízení), aby se předešlo potřebě spouštět solidární pomoc. V zájmu zajištění účinných přeshraničních toků proto musí být zajištěn trvalý přístup k terminálům LNG, skladovací a propojovací kapacitě, včetně obousměrné kapacity (čl. 13 odst. 10 písm. c)). Tato hlediska je třeba výslovně řešit v ujednáních.

2.2. *Objemy plynu nebo metodiky pro jejich stanovení (čl. 13 odst. 10 písm. d) nařízení)*

V zájmu transparentnosti a jako podklad pro přípravu ujednání by členské státy měly informovat sousední členské státy (tj. členské státy, které jsou potenciálními poskytovateli solidární pomoci) o teoretických maximálních

([1]) Provozovatelé přepravní soustavy již nyní spolupracují v oblasti přístupu k pružným dodávkám plynu v sousedních členských státech. Někteří z nich uzavřeli dohody o provozním vyrovnávání se sousedními provozovateli přepravní soustavy. Tyto dohody umožňují spolupráci pokrývající potřeby zbytkového vyrovnávání a současně umožňují zvládat krátkodobé výkyvy nabídky a lépe monitorovat vstupní/výstupní toky.

objemech plynu, o které mohou požádat, a o omezeních kapacity propojovacího vedení. Avšak přesné objemy plynu, které jsou potřebné, požadované či dostupné budou známé až při spuštění solidární pomoci. Při výpočtu těchto teoretických maximálních objemů plynu by měly být zváženy přinejmenším tyto skutečnosti:

— dotčení zákazníci chránění v rámci solidarity,

— dotčené kriticky důležité plynové elektrárny (přichází-li v úvahu) a příslušné objemy plynu a

— domácí těžba plynu v členských státech, v nichž se těží plyn.

Vhodné výchozí hodnoty pro tento výpočet by mohly představovat standardní scénáře dodávek přizpůsobené podle potřeb zákazníků chráněných v rámci solidarity.

Všechny členské státy jsou povinny vypracovat výčet svých zákazníků chráněných v rámci solidarity ve smyslu definice uvedené v čl. 2 odst. 6 nařízení a jejich roční spotřebu plynu (průměrnou a v období poptávkové špičky).

Významný dopad na objemy plynu, které jsou k dispozici pro solidární pomoc, mohou mít kriticky důležité plynové elektrárny a jejich roční objemy plynu (čl. 13 odst. 1 druhý pododstavec nařízení). V členském státě poskytujícím solidární pomoc mohou tyto objemy plynu vést ke snížení množství plynu, které je k dispozici pro solidární pomoc; v některých členských státech přijímajících solidární pomoc mají kriticky důležité plynové elektrárny přednost před zákazníky chráněnými v rámci solidarity, avšak objemy plynu potřebné pro jejich provoz nemají vliv na objemy, které mohou být požadovány.

Ujednání by měla obsahovat podrobný soupis plynových elektráren, které jsou považovány za kriticky důležité pro elektroenergetickou přenosovou soustavu (čl. 11 odst. 7 nařízení), do nichž je zemní plyn dodáván i v průběhu opatření solidarity. Tento seznam by měl být stanoven na základě žádosti a hodnocení provozovatelů elektroenergetické přenosové a plynárenské přepravní soustavy. Tento seznam elektráren by měl být řádně odůvodněn a měl by dokazovat, že krátkodobý výpadek těchto elektráren by mohl ohrozit bezpečnost elektroenergetické soustavy. Kromě toho by členské státy mohly uvážit a dohodnout se, jak často by měl být tento seznam kontrolován aktualizován.

V závislosti na konkrétní krizové situaci budou v případě žádosti o solidární pomoc za nezbytné považovány pouze objemy plynu určené pro elektrárny, které jsou v ujednáních označeny jako kriticky důležité. To se může například týkat elektráren v určitém regionu. Před zahájením solidární pomoci a během jejího poskytování by v rámci komunikace mezi příslušnými subjekty (provozovateli přepravní soustavy, příslušným orgány) v členském státě měla probíhat *ad hoc* výměna informací o situaci.

Členské státy, které těží zemní plyn, musí uvést výši své roční produkce.

Uvedené objemy se mohou stanovit na začátku každého plynárenského roku nebo v jiných intervalech na základě nejnovějších dostupných údajů, aktualizací plánů nebo mohou být stanovené *ad hoc*.

2.3. *Provozní bezpečnost sítí (čl. 13 odst. 7 nařízení)*

Ujednání mohou obsahovat popis technických možností a omezení jednotlivých sítí pro přepravu zemního plynu, které musí být zachovány, pokud má plynárenská soustava fungovat bezpečně a spolehlivě. Tyto informace jsou důležité pro poskytující i přijímající členský stát. Ujednání by měla uvádět přinejmenším tyto skutečnosti:

— maximální exportní kapacitu propojení a okolnosti, za nichž provozovatel přepravní soustavy bude tuto maximální exportní kapacitu dodávat. Tyto okolnosti mohou zahrnovat například tlak v soustavě, skladování v potrubí, dostupnost plynu v určitých vstupních bodech nebo úrovně plynu ve skladovacích zařízeních s ohledem na použitelnou kapacitu. Tyto údaje by měly být pokud možno stanoveny pro jednotlivé propojovací body,

— popřípadě maximální úroveň domácí těžby a její omezení. Pokud některý členský stát těží vlastní zemní plyn, je možné tuto těžbu v určitém období zvýšit. Je možné uvést popis příslušných možností a omezení,

— případně kapacitu, která je dostupná prostřednictvím třetí země, a technické prvky příslušné dohody o těchto dodávkách (čl. 13 odst. 2 nařízení).

3. **Finanční ujednání**

Finanční ujednání by měla zjišťovat, že za plyn dodaný v rámci mechanismu solidarity bude vyplacena přiměřená cena. Tato ujednání mohou zahrnovat výpočet nákladů, kompenzaci za solidaritu (včetně kompenzace za omezení) či platební postupy, které je třeba stanovit a zavést mezi příslušnými subjekty.

Mechanismus zajišťující kompenzaci za omezení by měl nabízet pobídky pro řešení založená na tržní logice, jako jsou např. aukce a opatření na straně poptávky (čl. 13 odst. 4 nařízení). To zahrnuje například odkazy na mechanismy vázané na vnitrostátní stavy nouze, které nepřímo usnadňují solidaritu tím, že zajišťují, aby trh v členském státě poskytujícím solidární pomoc fungoval, co nejdéle je to možné. Finanční ujednání by neměla vytvářet nevhodné pobídky, jako např. zadržování plynu nebo spekulace s vyšší cenou v pozdější fázi stavu nouze, jež by samy o sobě spouštěly potřebu solidární pomoci. Kompenzace za solidaritu by měla pokrývat veškeré skutečně vynaložené náklady; nemůže se stát zdrojem zisku pro poskytující subjekt. Příslušný členský stát by měl neprodleně uhradit členskému státu poskytujícímu solidární pomoc za přijatý plyn spravedlivou cenu. Členský stát poskytující solidární pomoc následně stanoví, jakým způsobem budou tyto prostředky vypořádány a jak se slučují se stávajícími ujednáními týkajícími se neutrality vyrovnávání.

Veškeré kompenzace vyplácené zákazníkům, kteří byli během stavu nouze omezeni – ať už byla příčinou povinnost poskytnout přeshraniční solidární pomoc, nebo stav nouze ve vlastním členském státě, – by měly odpovídat kompenzacím stanoveným ve vnitrostátním právu.

S ohledem na uvedené skutečnosti mohou členské státy zachovat stávající vnitrostátní mechanismy (týkající se kompenzací souvisejících s omezením) pro čistě vnitrostátní stavy nouze (tj. v případech, kdy nebyla předložena žádost o solidární pomoc). Členské státy tak mají možnost se rozhodnout, zda si přejí vyplácet kompenzace pro omezená průmyslová odvětví, či nikoli. Jestliže však vnitrostátní stav nouze přeroste do situace, kdy je spuštěn přeshraniční mechanismus solidarity, jednou z možností je rozdělit kompenzaci za solidaritu, kterou uhradil žádající členský stát členskému státu poskytujícímu solidární pomoc, mezi všechny skupiny spotřebitelů, vůči kterým bylo uplatněno omezení, bez ohledu na to, zda byli omezeni před spuštěním solidární pomoci, nebo až po něm. Tato možnost by se řídila režimem, který by koncipoval členský stát poskytující solidární pomoc, měl by však pokud možno vycházet z přístupu založeného na „hodnotě neuskutečněného odběru“. Členské státy mají rovněž možnost se rozhodnout, že uloží přijatou kompenzaci za solidaritu do centrálně řízeného „fondu solidární pomoci“. Tímto způsobem by mohly stávající vnitrostátní mechanismy pro kompenzace za omezení zůstat v působnosti členských států a zároveň by rozdílné přístupy jednotlivých členských států nevedly k rozdílnému zacházení se skupinami spotřebitelů, vůči kterým bylo uplatněno omezení, v rámci jedné země v případě, že byla poskytována přeshraniční solidární pomoc, kdy je kompenzace za solidaritu povinná.

Hlavní složkou kompenzace za solidaritu je cena zemního plynu a další náklady, které vznikly pomáhajícímu členskému státu v souvislosti s přepravou plynu přes hranice, a to na základě skutečně vynaložených nákladů, jež vnitrostátní právní rámec pomáhajícího členského státu umožňuje uhradit.

K určení ceny plynu lze použít různé přístupy zahrnuté do ujednání, v závislosti na stupni vývoje trhu v členském státě, dostupných opatřeních nebo fázi stavu nouze. Je však důležité, aby ujednání jednoznačně stanovila, které přístupy se uplatní, za jakých okolností, a to včetně veškerých známých parametrů, které mohou být použity (např. prémie, pokud je zvolena možnost poslední známé ceny obchodování plus prémie).

3.1. *Cena plynu*

Finanční ujednání by měla uvádět ceny plynu nebo metodiky pro stanovení této ceny s ohledem na dopady na operace na trhu (čl. 13 odst. 10 písm. b) nařízení). Záměrem této podmínky je docílit, aby cena nebo metodika nenarušovala trh nebo nevytvářela nevhodné pobídky. Cena plynu jako základ pro kompenzace za solidaritu je stanovena (prostřednictvím trhu nebo jinými prostředky) v členském státě poskytujícím solidární pomoc.

a) Tržní cena

Jednou z hlavních zásad by mělo být, že cena plynu by neměla být nižší, než je tržní cena, protože to by vedlo k vytváření nevhodných pobídek. Pokud není cena zmrazena a je povoleno, aby dynamicky sledovala nabídku a poptávku po zemním plynu, může i za stavu nouze představovat signál. Na vyspělých trzích by na základě cenových signálů směřovaly maximální toky přes propojovací vedení do členských států ve stavu nouze. Za těchto okolností se nepředpokládá, že by byl spuštěn mechanismus solidarity.

Na méně rozvinutých trzích, kde ceny za stavu nouze nemusí být dynamické, může být zapotřebí použít různá opatření k nastavení ceny plynu, ta však mohou být tržní. Maximální referenční cena za plyn poskytnutý v rámci solidární pomoci by mohla odpovídat ceně poslední transakce/obchodu v EU na burze nebo na virtuálním obchodním bodě, jestliže regulační kontrola potvrdila spolehlivost této ceny. Členské státy se mohou rovněž dohodnout, že budou vázat cenu plynu na konkrétní uzel.

V členských státech, které používají strategické skladování, rozhodne členský stát nebo příslušný orgán, v kterém okamžiku stavu nouze umožní uvolnění plynu ze strategického skladování. Přijímající členský stát by měl hradit tržní cenu v okamžiku uvolnění zásob (nebo bezprostředně před jejich uvolněním) ([1]).

b) Administrativní stanovování cen/omezení

Neexistuje-li tržní cena, je třeba uplatnit jiné přístupy ke stanovení ceny za plyn, jako např. podle poslední známé tržní ceny nebo průměrné tržní ceny na nejbližší dostupné burze, virtuálním obchodním bodě nebo v dohodnutém uzlu. Průměr může zahrnovat přiměřenou dobu před zahájením dodávek (např. 5–7 dnů) a stejné období po uskutečnění dodávek, navýšený o prémii nebo bez prémie. Případně může jako ukazatel sloužit cena posledního známého obchodování s plynem nebo opatření navýšená o prémii nebo bez prémie. Případný rozdíl mezi poslední známou cenou a hodnotou neuskutečněného odběru je možné vyrovnat prostřednictvím prémie ([2]). Cena může být rovněž odvozena od alternativního paliva, na které je členský stát poskytující solidární pomoc nucen přejít, aby mohl uvolnit potřebné množství zemního plynu.

Výpočet hodnoty neuskutečněného odběru může sloužit ke stanovení ceny omezených objemů plynu, protože můžeme předpokládat, že spotřebitelé v průmyslu znají vlastní hodnotu. Tato hodnota odráží přínos, o který tato konkrétní skupina spotřebitelů přišla v důsledku omezení. Pokud je uplatněn tento přístup, měly by o tom předem vědět příslušné orgány nebo vnitrostátní regulační orgány nebo by měly být předem informovány. To se obvykle také odrazí v příkazu k omezení ve vnitrostátních plánech pro stav nouze. Tento přístup kromě toho umožňuje snadné srovnávání nabídek z jednotlivých členských států (viz čl. 13 odst. 4 nařízení).

Ostatně je také možné inspirovat se metodikou pro stanovování cen používanou vnitrostátním regulačním orgánem nebo příslušným orgánem, nebo použít nějaký zástupný ukazatel, jako např. cenu kupní opce.

c) Částka, kterou je členský stát ochoten zaplatit

Může být vhodné stanovit maximální částku, kterou je každý členský stát ochoten zaplatit za plyn v případě solidární pomoci. Maximální hodnota by byla pravděpodobně hodnota neuskutečněného odběru pro zákazníky chráněné v rámci solidarity v daném členském státě. V případě, že cena plynu tuto hodnotu překročí, není v zájmu členského státu žádat o plyn v rámci mechanismu solidarity. Tato informace však nemusí nezbytně tvořit součást ujednání nebo být uvedena v plánech.

3.2. *Další kategorie nákladů*

Finanční ujednání by měla zahrnovat veškeré další kategorie nákladů, včetně příslušných přiměřených nákladů na opatření, která mohla být stanovena předem (čl. 13 odst. 8 písm. b) nařízení), jež musejí být zahrnuty do spravedlivé a bezodkladné kompenzace (čl. 13 odst. 10 písm. e)). Dodatečné náklady by měly být omezeny na minimum a měla by být věnována pozornost zabránění dvojímu započítávání, protože mnohé z dodatečných nákladových položek už mohou být v ceně plynu zahrnuty. Lze předpokládat, že většina dodatečných nákladů bude už v ceně plynu zahrnuta, s výjimkou nákladů na přepravu.

d) Přeprava a související náklady

Kompenzace by měla zahrnovat přepravu a související náklady, jako jsou náklady na náklad LNG, poplatky za znovuzplynování apod. Mezi členskými státy může být ujednáno, že potřebné kapacity pro objem plynu poskytovaného v rámci solidární pomoci budou v případě potřeby zarezervovány, takže náklady spojené s přepravou budou placeny na základě standardních postupů provozovatelů přenosových soustav.

e) Náklady spojené s uvolněním strategického skladování nebo povinností skladování

V případě strategického skladování je možné náklady na uvolnění strategického skladování zahrnout do příslušného objemu plynu, protože byly stanoveny předem – pokud již nejsou zahrnuty do ceny plynu.

V zásadě platí, že pokud je v okamžiku uvolnění dalších objemů ze strategického skladování stanovena tržní cena, tato tržní cena bude pravděpodobně obsahovat dodatečné náklady spojené s tímto opatřením – včetně nákladů na její stanovení předem. V opačném případě by nebylo opatření uplatněno, dokud budou k dispozici levnější řešení.

([1]) Např. zásoby ze strategického skladování Itálie stojí 63 EUR/MWh; cena zásob ze strategického skladování Maďarska je vázána na cenu na tzv. „Title Transfer Facility“ (TTF) platnou několik dní před uvolněním navýšenou o prémii.

([2]) V některých případech pokrývá prémie „pojistnou hodnotu“ uvolněného plynu. Podle údajů průmyslu se tato hodnota pohybuje v rozmezí 0,5 až 1 EUR/MWh.

Náklady na tato netržní opatření na zabezpečení dodávek energie jsou obvykle socializovány a tvoří součást vyúčtování konečného uživatele. Dodatečné náklady, které má uhradit přijímající členský stát, mohou být navýšeny o dohodnutý poměrný příspěvek k nákladům, který odpovídá množství plynu takto uvolněného pro účely solidární pomoci.

Avšak z povinnosti skladování vyplývá pouze požadavek uchovávat určité objemy plynu v zásobnících na počátku zimního období; poté je uskladněný plyn používán v reakci na poptávku trhu a ceny. S jeho uvolněním by proto kromě ceny plynu a nákladů na přepravu neměly být spojeny žádné dodatečné náklady. V každém případě je třeba přihlédnout ke zvláštnímu způsobu, kterým jednotlivé členské státy řídí strategické skladování a realizují povinnosti skladování.

f) Náklady na snížení zvýšeného standardu pro dodávky

Snižování zvýšeného standardu pro dodávky na běžnou úroveň je jednou z povinností vyplývající z nařízení v případě, že v některém sousedním členském státě nastane stav nouze a je pravděpodobné, že bude mít přeshraniční dopad. Mezi snížením zvýšeného standardu pro dodávky a žádostí o solidární pomoc není žádná vazba, to znamená, že náklady na tato opatření nemohou být zahrnuty do kompenzace.

g) Náhrada škody za omezení průmyslové výroby (kompenzace za omezení)

Další náklady mohou rovněž zahrnovat náklady vzniklé kvůli povinnosti vyplatit kompenzaci pomáhajícímu členskému státu, včetně náhrady za omezení průmyslové výroby. Tyto náklady mohou být zahrnuty do nákladů na kompenzaci, jestliže vnitrostátní právní rámec stanoví povinnost uhradit kromě ceny plynu i náhradu škody za omezení průmyslové výroby, včetně kompenzace za hospodářské škody. Příslušná metodika výpočtu musí být zahrnuta do ujednání. Může být uzavřena dohoda o tom, že částka kompenzace za skutečně vynaložené náklady bude přenesena na subjekty, které používají plyn zaslaný v rámci solidární pomoci v členském státě, který je příjemcem této pomoci.

Avšak náhrada škody za omezení průmyslové výroby může být zahrnuta do kompenzace pouze v případě, že nebyla zahrnuta do ceny plynu, kterou je členský stát žádající o solidární pomoc povinen hradit; členský stát, který požádal o uplatnění solidarity, by neměl platit kompenzaci za stejné náklady dvakrát.

h) Náklady na soudní řízení v členském státě poskytujícím solidární pomoc

Další náklady mohou také souviset s náhradou za veškeré náklady vyplývající ze soudních řízení, rozhodčích řízení a vyrovnání společně s jakýmikoli souvisejícími náklady na tato řízení, do nichž je zapojen členský stát poskytující solidární pomoc a která jsou vedena vůči subjektům zapojeným do poskytování takové solidární pomoci (čl. 13 odst. 8 písm. c) nařízení). Tato kompenzace by se však měla vyplácet pouze proti dokladům o vzniklých nákladech.

Pro případ sporů zahrnujících členský stát poskytující solidární pomoc a některý subjekt kvůli (nedostatečné) kompenzaci ze strany členského státu, který byl příjemcem této pomoci, by měla být přijata ochranná opatření chránící členský stát, který byl příjemcem pomoci, před koluzivním jednáním mezi uvedeným členským státem poskytujícím solidární pomoc a tímto subjektem. Mohou nastat okolnosti, kdy dotčený subjekt a členský stát, ve kterém je tento subjekt usazený, předloží k soudu svůj spor o vyšší cenu plynu nebo vyšší kompenzaci pro tento subjekt, přičemž uzavřou tajnou dohodu na úkor členského státu, který žádal o solidární pomoc, který ani není stranou soudního řízení. Těchto okolností je třeba se vyvarovat.

Uvedená situace se liší od situace, kdy některá společnost v členském státě poskytujícím solidární pomoc zahájí soudní řízení proti subjektu v členském státě, kterému byla poskytnuta solidární pomoc, ohledně ceny plynu nebo výše kompenzace za omezení. V těchto situacích musí společnost nebo subjekt, který spor prohrál, uhradit vzniklé náklady.

3.3. *Uvedení metody, jak byla kompenzace vypočítána (čl. 13 odst. 10 písm. f) nařízení)*

Při výpočtu spravedlivé kompenzace lze zvážit tyto metody:

— Prostý souhrn všech prvků uvedených v předchozím oddíle.

— Časová hodnota peněz: platby by měly být prováděny rychle. Členské státy se mohou dohodnout, že se na kompenzaci po uplynutí určité reálné doby od poskytnutí solidární pomoci a od vypočtení a schválení přesné částky kompenzace uplatní úroková sazba.

— Dohoda mezi členskými státy, které používají různé měny, o měně, ve které by měla být kompenzace vypočítána a vyplácena, včetně příslušného směnného kurzu.

3.4. *Výpočet náhrady všech příslušných a přiměřených nákladů a podnik, který má kompenzaci uhradit (čl. 13 odst. 3)*

Je pravděpodobné, že výpočet přesné výše platby členskému státu, který poskytl solidární pomoc, a subjektům v tomto členském státě je možné reálně provést až po určité době od dodání požadovaného plynu v rámci mechanismu solidarity. Ve svém dvoustranném ujednání se mohou členské státy dohodnout, jaký zvolí přístup k výpočtu ceny plynu a dodatečných nákladů a na realistické lhůtě pro provedení platby.

Informace o skutečně dodaných objemech plynu a veškeré další důležité informace pro výpočet kompenzace musí být zaslány příslušným kontaktním osobám v členských státech, které se podílely na solidární pomoci, aby tak mohly oba členské státy provést konečný výpočet výše kompenzace. Informace mohou v závislosti na provedených opatřeních poskytnout provozovatel přepravní soustavy, provozovatel distribuční soustavy, provozovatel skladovacích zařízení, dodavatel nebo řídicí pracovník pro oblastní trh. Výpočtem kompenzace může být pověřen jiný předem určený subjekt.

3.5. *Ujednání pro platbu (čl. 13 odst. 8 poslední pododstavec nařízení)*

Hlavní zásadou by mělo být, že kdykoli je to možné, měly by ve vztahu k platbám a kompenzacím za solidaritu mezi členskými státy být uplatněny existující postupy pro tuzemské platby a kompenzace (nebo transakce související s vyrovnáváním) v členském státě a stávající úmluvy a povinnosti v tomto ohledu. Ujednání mezi členskými státy by se měla zaměřovat na to, jak propojit nebo realizovat rozhraní mezi těmito stávajícími vnitrostátními rámci. Povaha solidární pomoci může vyžadovat, aby se tímto rozhraním, jež ponese plnou finanční odpovědnost, stal členský stát nebo příslušný orgán.

3.6. *Úlohy a povinnosti: kdo platí komu a kdo zajišťuje platby*

Pokud je v členském státě poskytujícím solidární pomoc stále možné provádět opatření na straně poptávky, je třeba zachovat přístup k příslušným platformám a propojovací kapacitě. Je třeba, aby odběratel při přeshraniční transakci měl možnost provést platbu stejným způsobem jako místní odběratel, tj. buď přímo plynárenskému podniku, nebo – jestliže je plyn nakupován některým vyrovnávacím subjektem prostřednictvím vyrovnávací platformy – prostřednictvím platebních postupů používaných v rámci této platformy ([1]).

Pokud jsou zavedena omezení, mohou být pro kompenzační platby ze sousední země použity nebo podle potřeby upraveny veškeré stávající právní rámce, platební postupy nebo orgány odpovědné za řízení plateb v členském státě poskytujícím solidární pomoc.

Konečným příjemcem solidární pomoci jsou domácnosti. Potřebný plyn k nim proudí od dodavatele, toky přes hranice zajišťuje provozovatel přepravní soustavy a vlastní dodání pak provozovatelé distribuční soustavy. V případě omezení by měl mít dodavatel plynu, jehož dodávky zákazníkům, kteří nejsou chráněni v rámci solidarity, byly omezeny, jistotu, že bude nadále dostávat platby zohledňující objem v rámci solidární pomoci. Ty by měly být stanoveny v souladu se systémem kompenzace v členském státě. Potenciální úlohy a odpovědnosti mohou být rozděleny podle bodu 1.4.

3.7. *Jednotlivé kroky platebního procesu a jejich popis*

Schválené postupy musí být zahrnuty do ujednání v závislosti na stávajících rámcích a dohodách členských států ohledně rozhraní mezi těmito rámci.

([1]) Například u společnosti NetConnect Germany se úhrada za komodity v rámci krátkodobých vyrovnávacích produktů hradí prostřednictvím specializovaného účtu vedeného řídicím pracovníkem pro oblastní trh.

Příslušný subjekt v členském státě poskytujícím solidární pomoc, který přebírá účast na finančních hlediscích jednotlivých členských států – a zejména monitoringu, kontrole a postupování žádostí o kompenzaci v souvislosti s plynem dodaným v rámci solidární pomoci – vypočítá částku kompenzace na základě objemu dodaného plynu, dohodnutých nákladových položek a dohodnuté metody výpočtu a předloží svou žádost o platbu příslušnému subjektu v žádajícím členském státě. Členský stát, který přijal plyn v rámci solidární pomoci, potvrdí množství skutečně dodaného plynu, zkontroluje výpočet, a pokud nejsou žádné výhrady, provede v dohodnuté lhůtě platbu. Finanční procesy v rámci členských států – jako je rozdělení kompenzace nebo výběr kompenzace za solidaritu – se řídí vnitrostátními pravidly (např. mohou se vztahovat přímo na nabízející/omezený subjekt nebo mohou být socializovány).

Lhůty pro výpočet kompenzace za solidaritu, kontrolu a platbu musí být součástí ujednání. Totéž platí pro volbu rozhodného práva a možností rozhodčího řízení v případě, že používání mechanismu solidarity povede ke vzniku sporu.

III. ZÁVĚR

Díky nařízení o zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu se v energetické politice EU politická touha po solidaritě mezi členskými státy poprvé stává skutečností a odráží se v praxi. Kromě toho nařízení povyšuje status solidarity z pojmu, který byl jen vnitrostátního dosahu, na záchrannou síť pro nejzranitelnější napříč celou EU. Zavádí rozsáhlá práva a povinnosti zajišťující domácnostem a základním sociálním službám jistotu a bezpečnost nepřerušených dodávek plynu. Pokyny v tomto dokumentu nabízí širokou škálu možností umožňující fungování mechanismu solidarity, přičemž členským státům je ponechána možnost zvolit si takové řešení, které jim nejlépe vyhovuje.